DISSERTATIO ACADEMICA
DE
PETITIONIBVS BONORVM FISCO DELATORVM

Von
Ausbittung heimgefallener Güther,

Occaſione Lib. 10. Tit. 12. Cod.

QVAM
SVB PRAESIDIO
CHRISTIANI WILDVOGELII
JCTI FAMIGERATISSIMI, SERENISSIMI DVCIS SAXO ISENACENSIS CONSILIARII STATVS INTIMI, CVRIÆ PROVINCIALIS ET SCABINATVS, NEC NON FACVLTATIS JVRIDICÆ ASSESSORIS, VT ET PROFESSORIS PANDECT. ORDIN.
PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTET
ERASMVS CHRISTIANVS TIMMEN,
MAGDEBVRG.
AD DIEM APRIL. A. O. R. M D C XCIX.

VITEMBERGAE
EX OFFICINA HAKIANA.
MDCCXLVIII.

(4)

I. N. J.

DISSERTATIO ACADEMICA

ad Tit. 12. Lib. 10. Cod.

DE PETITIONIBVS BONORVM SVBLATIS.

§. I.

OCcupatis a congregata in univerſitatem multitudine terris, eam quoque poteſtatem ſibi jure in captas provincias aſſeruerunt gentes, ut totus fundus cum omnibus acceſſionibus & juribus annexis populo cederet dominanti. Ipſum enim domininium non tantum rei ſubſtantiam afficit, ſed fructus etiam, commoda & onera rei complectitur. *l. 59. d. R. J.* Struv. *Ex. Civil. 11. §. 3.* nec minus res comprehendit. *l. 6. 7. ff.*

de rei vind. ſed late etiam ſic dictum, perſonas & incolas tenet. *l. 37. ff. ad municip. cap. 55. pr. X. de appellat. l. 215. d. V. S. l. 2. & 9. d. bon. poſſ. ſec. tab.* Mev. *pag. 7. dec. 205. num. 7.* Quæ quidem bonorum univerſitas, uti quoad ſubſtantiam in totius remanſit reipublicæ patrimonio, ita quoad uſumfructum & diſponendi in ſalutem civium communem arbitrium inter reliqua jura majeſtatica ad principem cenſetur delata. Arnis. *d. Jur. Majeſt. L. 3. c. 6.* Grot. *d. J. B. & P. l. 1. c. 3.* Puffendorff. *d. J. N. & G. l. 7. c. 4.*

§. II.

Quod quidem imperiale civitatis jus tam late ſe extendit, ut non ſaltem complectatur bona, quæ nunquam ſub dominium & poſſeſſionem ſpecialiter venerunt, ſed etiam ea comprehendit, quæ dominio ſubjecta rurſus per derelictionem, deficientem ſucceſſorem, vel ob crimen vacare dicuntur. *t. t. C. d. bon. vacant.* §. *46. I. d. r. d.* Quæ & ideo ceſſante privato, in publicum recidunt univerſitatis dominium atque idcirco ad Principis adminiſtrationem fiſco deferuntur. *l. 1. ff. d J. fiſc.* Struv. *Ex. 38.* §. *41.* Vel etiam Magiſtratui civitatis municipalis cedunt, ſi ille ex ſingulari privilegio vel conſuetudine jus bona vacantia ſibi vindicandi impetraverit. Mev. *ad J. Lubec. l. 2. t. 2. art. 14. num. 55.*

§. III.

De quibus quidem bonis ex cauſa vacantiæ ad fiſcum devolutis, etſi plurima hinc inde, tum in Legibus Civil. Juſtiniani, tum etiam paſſim more & conſuetudine quorundam locorum conſtituta reperiamus; tamen illæ conſtitutiones inter omnes memoratu digniſſimæ, quæ in Cod Juſtinianeo. *Lib. X. Tit. 12.* habentur; quas proinde preſente tempore, loco ſpeciminis Academici explicare B. C. D. aggredimur; ubi explicatis ſimul quæ ad vocum notationes pertinent neceſſariis, ad inſcriptionem, tempus, auctorem, rationem & reliquas Legum circumſtantias dilabemur, omniaque pro operis & ingenii inſtituto exequi annitemur.

§. IV.

Nec quisquam, puto, nobis vitio vertet, quod ea hic jure retractare cogitemus, quæ uſu fere detrita & in aulis Principum paradoxa penitus videntur; cum præter cathedræ ſcholaſticæ libertatem ea ſit juſtitiæ indoles, ut absque terrore, nullo perſonarum reſpectu habito, jus dicat. *l. 10. ff. d. I & I.* Richt. *Dec. 10. num. 4. & ſeqq.* Struv. *Ex. civ 1. §. 15. & ſeqq.* Neque enim hic principalem munificentiam in conferendis bonis vacantibus arrodimus, ſed temeratam ſaltem illorum licentiam autore Imp. improbamus, qui avaritiæ ſtudio ejusmodi bonis inhiant, non ſine reip.

detrimento aut bonæ conſcientiæ macula, dum ea ſibi ſoli perverſe expetit, quæ communi civitatis & reip. uſui inſervire deberent.

§. V.

Hæc igitur inverecunda petentium inhiatio, prima fuit & genuina cauſa, quare libera olim bonorum in fiſcum, vacante ſucceſſore, illatorum poſtulatio fuerit ſaluberrimis his Impp. conſtitutionibus pragmaticis ſublata. Et recte ſane, cum bono Principi omnia ea facienda incumbant, quæ in commodum civitatis & Reip. emergunt. *c. 33. X. d. jurej. l. fin. C. ſi contr. jus* Brunneman, *ad h. t.* Perez. *eod.*

§. VI.

Accedebant præterea rerum civilium turbæ, & exhauſtæ ærarii publici facultates, quæ ſub Imperatoribus Gratiano, Valentiniano & Theodoſio maxime perturbabant Imperium, quibus omnibus ſuccurrendis hæc imperatoria ſanctio fuit promulgata, & poſtea nova addita, confirmata in ſanctiſſimum Imperatoris exemplum, qui ſibi ſemper conſtare debet, unoque ſpiritu & calamo reipubl. ſalutem tueri. *l. 4. C. d. LL.* Brunnem. *ad d. l.* Non minus porro publica accuſandi & criminandi licentia, quæ iſtis turbis irrepſerat, plurimum addidit cauſæ ad ſanciendas has leges. Cum enim frequentes eſſent accuſationes criminis læſæ majeſtatis, plurimi delatorum non tam

amore

amore vindicandæ juſtitiæ, quam ſpe lucri captandi, & bona ob crimen fiſco obvenientia auferendi in judicium rapiebant divites quosque. Quibus calumnis ut obviam iretur, & avaritia ſimul delatorum deprædantium rempubl. refrænaretur, hiſce juſſionibus optime eſt cautum.

§. VII.

Cæterum quod quidem ad primam citati tituli legem attinet, videtur hæc ipſa Conſtitutio fragmentum eſſe amplioris Conſtitutionis, quæ in Cod. Theodoſiano divulſa ſub variis titulis legitur. Ipſa quidem habetur in Cod. Theod. *Lib. 10. Tit. 10. d. Petit. & ultro datis & Delator:* ubi in *l. 15.* quoad integra verba extat. Jungenda cum eadem Conſtitutione videtur. *l. 8. & 9. Cod. Theod. d. bon. proſcript.* advertente Jacobo Gothofredo. Quæ etſi non uno eodemque die datæ, cum *d. l. 15.* XVII. Kal. Decembris. *l. 8. & 9.* vero XV. Kl. Julii habeant, iisdem tamen Auguſtis, iisdem Coſſ. eodem loco, ad eundemque Eutropium omnes ſcriptæ ipſisque contentis conſentiunt. Verum & in anteriorum Impp. Conſtitut. aliqua hujus juris veſtigia deprehendimus, uti patet ex ſanctione Diocletiani & Maximi. AA. ad Eucharium in *l. 1. C. d. bon. vac. Lib. X. in f. verb. Quæcunque inteſtatorum bona civitatibus obtentu privilegiorum ſuorum occupata eſſe compereris, ad officium noſtrum eadem revocare non dubites.* In eundem etiam fere ſenſum habetur ap. Caſſiodorum *l. 7. variar. form. 44. Neſcio quid*, inquit, *grande de ſe videtur*

detur promittere, qui loca deſiderat publica poſſidere. Hæc enim ita fieri decet, ſi res ſqualida in meliorem loci faciem transferatur, & revocetur ad ornatum, quod pridem videbatur jacere incultum. Atque ideo deſideranti tibi illum locum proprietario concedimus, præter æs, aut plum bum, vel marmora, ſi tamen tibi fuerint latere comperta. Age itaque ut per te ſumat decorem, quod neglectum incuria vetuſtate jacuerat. Quatenus boni civis laudem invenire merearis, ſi faciem tuæ civitatis ornaveris: ſecuris etiam ad poſteros tranſmiſſurus, quod proprio fuerit labore compoſitum. Quia tanto firmius unusquisque poſſidebit, quanto ſe auctoresque ſuos amplius expendiſſe probaverit. Ex quibus ſatis intelligimus jam iis temporibus non ſine reſtrictione & ſub lege meliorationis veluti in emphyteuſin forte loca fiſcalia concedi fuiſſe ſolita, maxime ſub cura ornatus urbici. *l. 46. pr. ff. d. damno infect. l. 7. ff. d. off. præf. l. 8. in fin. C. d. ædif. priv.* Quod dein noſtrorum Imperatorum ſanctionibus perfectum & penitus eſt ſublatum. Secundæ legis hujus tituli nulla quidem in Codice Theodoſiano invenitur mentio, credibile tamen eſt eandem ampliationis gratia eſſe latam, forte contra fraudes ſollicitantium, qui legem priorem in bona ob crimen læſæ majeſtatis confiſcata conceptam nimis ſtricte interpretatam voluerunt, aut furtim per Palatinorum operas Principi obrepere, unde ad magis arcendas importunæ avaritiæ artes & latius extenderunt legem, & ſtudium gratiamque Palatinorum nova addita ſanctione pœnali refrænarunt Imperatores. conf. *l. 1. C. d. LL. l. 29. & 30. ff. d. LL.*

§. VIII.

§. VIII.

Variant Interpretes circa tituli inſcriptionem. Quæ in Corpore Juris a Gothofredo cum notis edito habetur, eſt: DE PETITIONIBVS BONORVM SVBLATIS. Diſſentientem inſcriptionem allegat Luc. d. Penna *in Comment. Cod. ad h. t.* quæ ita ſe habet: DE PETITIS BONORVM SVBLATIS. Ipſe tamen cum Gothofredo facit, & allegatam inſcriptionem ex incuria & negligentia ſcribentium irrepſiſſe opinatur. Cujacius tamen ex veteribus Codicibus non male DE PETITIS inſcribi autumat, adducto ex Suida loco; *παιτίτα ῥωμαϊκὴ λέξις σημαίνει δε γνώρισμα αἰτήσεως.* Ita & hæc ex uſu illorum temporum ſatis veroſimiliter dicta videntur. Nec tamen ratione deſtituitur, forte iſta ætate per abbreviaturam inſcriptum fuiſſe: DE PETITIS BONORVM SVBLATIS deinde ſequioribus ſeculis pro genio amanuenſium modo per PETITA, modo per PETITIONES eſſe expreſſum. Pluries tamen PETITIONIS vocabulum in jure noſtro occurrit, ut legimus DE PLVS PETITIONIBVS, DE HEREDITATIS PETITIONE, *l. 1. & 3. ff. d. hered petit.* & generaliter petitionis vocabulo comprehenditur, quicquid ab altero ex quocunque jure aut ſtudio impetrare deſidero. *l. 178. d. V. S. ib. Gædd.* Ex qua tamen veteri appellatione remanſiſſe adhuc videtur PETITORIS vocabulum, quo ſignificatur is, qui aliquid exigit, poſtulat, deſiderat. *l. 31. ff. de judic. l. 27. §. 2. ff. d. R. V.*

 Olim

Olim PETITORES maxime dicebantur illi, qui in Principis obſequio & protectione erant conſtituti. Symm *l.10. Ep.55.* Leguntur & COMPETITORES *l.30. 31.30. C. Theod. h. t.* Unde in hoc argumento & COMPETENDI verbum. *l. 27. in f. Cod. Theod. d. t.* & COMPETITIONIS *l. 29.30. eod. l. 23. C. Theod. d. bon. proſcrip.* Cujac. *ad l. 2. C. h. t.* Habetur & PETITORIVM, uti judicium petitorium, ubi ipſa res vel jus in rem competens petitur, *l. 36. ff. d. R. V.* Inde & PETERE verbum quandoque precarium eſt, & fideicommiſſis atque legatis convenit, *t. t. ff. ſi pars hered. petatur. l. 13. ad Sc. Trebell.* Interim merito nos vulgarem inſcriptionem Gothofredi ſequimur, partim quia iſta cum Codice Theodoſiano congruit, partim quia maxime uſui & analogiæ juris reſpondet, ut hinc memores canonis: *jura juribus debere concordare*, verba quoque materiæ conciliare laboremus.

§. IX.

Auctorem legis prioris facimus ipſum Theodoſium M. quod tum intelligimus ex eo, quod reſcriptum ad Eutropium datum ſit, qui ſub iſto Theodoſio præfecturam prætorii geſſit, tum ex loco editi reſcripti, qui eſt civitas Theſſalonica, urbs Græciæ ad Orientem pertinens, cujus imperium iſte Theodoſius Orientis Imperator habuit, & initio quidem ſui imperii conditum eſſe, capimus ex ſubſcripto anno ſuo conſulatus primo; vivis adhuc Gratiano & Valentiniano Imperatoribus, quorum nomina

ex

ex more Cancellariæ imperialis ſimul fuerunt præfixa. Altera lex lata eſt a Theodoſio II. cujus imperium cum Valentiniano III. in annos in ſubſcriptione memoratos incidit. Boxh. *Chronol. p. 35.*

§. X.

Inſcripta eſt prior Conſtitutio ad Eutropium præfectum prætorio ſub Theodoſio M. Plures ab eodem ad hunc ſcriptas reperimus, uti *l. 2. C. d. ſumm. Trin. l. 4. C. d. mod. mult. l. 21. C. d. oper. publ. 6. C. d. cuſtod. reor. l. 10. d. ſec. nupt. l. 4. C. ad SC. Tertull. &c.* Habemus & alium ejusdem gentis, ad quem a Leone & Anthemio Impp. A.A. inſcripta eſt *l. 33. & 34. C. d. Epiſc. & Cler.* Eum tunc temporis præfectura functum fuiſſe, pater ex Gregorii Nazianzeni *Ep. 137. & 138.* ad eundem datis, dum & ἀρχῆς ejus meminit, & eundem vocat μέγον ἄρχοντα, & ὑψηλάτατον θρόνον habuiſſe dicit, quale tribunal fuit Præfectorum prætorio. Altera inſcripta eſt ad Florentinum, itidem Præfectum prætorio, ad quem ab iisdem Imperatoribus directæ leguntur *l. 10. C. d. SS. Eccleſ. l. 22. C. d. Epiſc. & Cler. l. 2. C. d. bon. maternis.* Ad eundemque pleræque Novellæ Theodoſii datæ. Erat autem Præfectus præt. e magiſtratibus Romanorum ordinariis. Qui primum magiſtratus ab Imperatoribus conſtituti, ut præeſſent cohortibus aulæ ſeu militibus, quos in ſui cuſtodiam alebant principes. *l. 2. §. 15. & 19. ff. d. O. J. l. un. pr. ff. d. offic. præf. præt.* Struv. *Exerc. civ. 4. §. 12.* Guid. Pancirol. *Notit. Imp. Orient. c. 5.* Autor ejusdem fuit Au-

guſtus, qui unum primo, poſtea duos ex Mæcenatis conſilio conſtituit, ut ſi unus principi infidus, altero ſe tueretur. Dio. *l. 52.* Inſigne eorum fuit gladius. Plin. *Panegyr. c. 67.* dein carpentum. Caſſiodor. *l. 6. var. form.* Creabantur ex equeſtri ordine. Dio. *l. c.* poſtea & ex ſenatorio. Lamprid. *in Alex. Sever. c. 21.* Faber. *Semeſtr. l. 1. c. 3.* Vinctorum quoque & captivorum curam agebant. Plin. *10. Ep. 65.* Poteſtas deinde eorum pedetentim crevit, ut poſtea omnium caſtrorum regimen ſibi vindicarent. Imo & capeſſendæ reip. manum adhibuerunt, ita, ut parentes Imperatorum appellarentur. Grut. *Inſc. f. 439. n. 4* Capitol. *in Gord. l. 3. c. 27.* Et primus quidem Antonius cœpit ſecum Præfectos habere, quorum auctoritate & periculo jura dictaret. Capitol. *in Anton.* Deinde Commodus Imp. omnes iisdem curas permiſit. Pancirol. *l. c.* Struv. *Ex. Civ. 4. § 13.* Inde cognitionem cauſarum civilium habuerunt. *L. 1. C. d. off. præf. prætor. l. 16. C. d. judic. l. pen. C. d. fidejus. l. un. C. d. ſentent. præf. prætor.* imo & crimina vindicandi poteſtatem habuere. Val. Max. *l. 6. c. 1. & l. 8. c. 4.* Maxime etiam & curam rei fiſcalis & bonorum confiſcatorum gerebant, uti Caſſiodorus autor eſt. *l. 6. var. form.* *Quadam*, inquiens, *huic dignitati & nobis cum jura communia ſunt. Exhibet enim ſine præſcriptione longinquos, magna quantitate mulctat errantes, fiſcum pro ſua deliberatione diſtribuit, evectiones ſimili poteſtate largitur, vacantia bona proſcribit, delicta provincialium judicum punit, verbo ſententiam dicit. Quid eſt, quod non habeat commiſſum, cujus eſt vel ipſe ſermo judicium?* Conſtantinus demum M. quatuor conſtituit.

ſtituit: 1) per Orientem. *l. 32. pr.* & *§. 2. C. d. appellat.* 2) Illyricum 3) Italiam & Africam. *l. pen. inſcr. ff. d. contr. Emt.* 4) Gallias, Hiſpaniam & Britanniam. *l. 38. 40. C. d. decur. l. 1. C. d. offic. Vicar. l. 16. C. Th. d. appellat.* E numero igitur Præf. præt. per Orientem & hos fuiſſe ex dictis facile conſtat.

§. XI.

Data eſt prima lex XVII. Cal. Dec. Theſſaloniæ, urbe Græciæ, anno Chriſti 380. Gratiano V. & Theod. I. AA Conſſ. idque concordia faſtorum probatur. vid. Onuph. Panvin. *l. 3. faſt. p. 300.* Secunda XI. Kal. Maji Theod. A. XVIII & Albino Coſſ. A. C. 444. Fuit hic Cæcina Decius Albinus, alias Præf. tunc Theodoſio Jun. Conſul. vid. Panvin. *p. 350.*

§. XII.

Caſus legis prioris hic eſt: Bona condemnati ex crimine læſæ majeſtatis nullus ſibi concedi petere debet, petens autem tanquam violator legis erit puniendus. Et ſi forte nimia mentis importunitate bona per reſcriptum conceſſa inveniantur, iſta ſunt revocanda: ea tamen proprio motu & mera liberalitate collata valent. *Luc. d. Penna h. l.* Poſterioris, hic eſt; Nullus nec in dignitate principali conſtitutus bona ad fiſcum devoluta ſibi petat, ſin petierit, aut petitioni operam adhibuerit, pœnam incurrat; ſin per ſub & obreptionem impetraverit, conceſſio ipſo

 jure

jure habetur invalida. Ejusdem ergo argumenti ſunt leges, & altera quidem complementum prioris.

§. XIII.

Quarum quidem ſevera legum auctoritas quo minus adhuc valeat aut valere debeat, nihil obſtat. Cum & generalis hoc inculcet regula. *l. ſancimus.* 27. *C. d teſtam.* tum & ſpecialis rei fiſcalis ratio plurimum exigat. Saltem dolendum, quod, cum quilibet Cameræ principalis Præſes pecuniæ parandæ omnem operam, manum conſiliumque adhibere ſtudeat, hoc ipſum negligatur honeſtiſſimum fiſci locupletandi remedium, malintque alii aliis quacunque arte ſua eripere, quam ſe a reip. præda & rerum fiſcalium intempeſtiva avaritia cohibere; Recepta præterea generalis in Imperio Codicis Juſtinianei autoritas & huic titulo ſuum valorem conciliat. Uti etiam Conſtit. Elect. Brandenburgica inter expeditiones Fiſci, confiſcationes bonorum refert. vid Magdeb. neue Proceß-Ordn. cap. 51. §. 1. Ferner gehören zu des Advocati Fiſci expedition &c. Nec neglectus hucusque uſus ei quid derogat, cum ſatis notum ſit, ſolum non uſum legem neutiquam tollere. Accedit, quod iſte, qui in aulis apparet, uſus contrarius plerumque inſcio juris patrii Principe contingat, ut hinc conſenſum ejus derogatorium tacite elicere non liceat. Imo etſi Princeps in ſuo territorio vel expreſſe vel tacite legi iſti derogaverit, tamen Imperio præjudicare non poterit, quo minus & hæc Conſtitutio ſemel recepta

cepta in illo valeat, cum ea, quæ communi Imperii conſenſu recepta ſunt, non niſi totius etiam abrogari queant.

§. XIV.

Et hinc aſſerere non dubitamus, quin adhuc fiſcus contra rerum fiſcalium poſſeſſores agens, fundatam habeat intentionem, ita ut poſſeſſor non minus ad litem conteſtandam, quam titulum poſſeſſionis edendum ſit obſtrictus. *l. 46. d. edend. l. 3. ff. eod.* Omnis enim poſſeſſio, quæ contra leges eſt, pro nulla reputatur. *l. 8. 9. C. d. acq. poſſ.* & inde nec titulum præbet, nec ab onere probandi liberat. *l. 11. C. d. petit. her.* Nec minus porro judici incumbit vel ex officio, vel ad inſtantiam delatoris aut accuſatoris, in poſſeſſiones ejusmodi aut frivolas petitiones & impetrationes inquirere. *arg. l. 13. ff. d. off. præſ.* Eſt enim hoc delictum lege publica notatum, quod merito idcirco ex officio a judice puniendum eſt. *l. 9. § 5. ff. d. public. l. 2. C. d. commerc.* Brunn. *d. Proceſſ. inquiſit. l. 1. c. 1. num. 12.* Erit autem hic judex competens non ſolum princeps, exemplo forte *l. un. C. ſi quis Imp. maledix.* ſed quilibet Magiſtratus merum imperium habens. Quia hujus delicti cognitionem & vindictam ſibi ſoli Princeps non reſervavit, inde, quin ad omnes pertineat illos, non dubium. Nec obſtat 1) quod in adverſantibus petitionibus virorum illuſtrium princeps certam pœnam non expreſſerit, adeoque ſuo arbitrio relictam velle videatur. Reſp. enim, id quidem eatenus crimen extraordinarium, arguit,

guit, non tamen minorum Magiſtratuum poteſtatem excludit, ad quorum cognitionem & crimina extraordinaria ſpectant. *t. t. d. crim. extraord.* inde tamdiu regulæ ſtandum, donec probetur exceptio. Nec 2) obſtat, quod proſcriptio bonorum, quæ inferioris ordinis miniſtris in caſum violatæ legis imminet, imo & tota cauſa, res fiſcales concernat, hæ autem ordinarium forum non ſortiantur. Mev. *p. 5. d. 265.* Struv. *Ex. 9. §. 38. n. 3.* Reſp. enim; Pœna non infligitur rei, ſed perſonæ, quod ſi igitur ſit aulicus, vel alius regimini Principis immediate fuerit ſubjectus, facile conſtat, Principis eſſe vindictam & cognitionem; ſin vero magiſtratui municipali ſubditus, hujus erit cognitio; quanquam Principi liberum ſit vel ex cauſa ſuperioritatis territorialis, vel ex cauſa delicti in aula & cancellaria commiſſi, cauſam ad ſuum judicium avocare, nulla litis præventione aut pendentia obſtante, quæ contra ſuperiorem Principem nihil operatur.

§. XV.

Duplex ergo ex hac lege deſcendit actio; altera *Criminalis*, altera *Civilis*; De priori *præced.* §. vidimus, ſaltem adhuc notandum, quod iſti non niſi vicennio a temporæ inſinuatæ petitionis præſcribatur. *arg. l. 12. C. ad l. Corn. d. falſis.* Perſequitur autem iſta pœnam extraordinariam, ſi quidam ex viris illuſtribus petitioni manum, conſilium aut ſuffragium admoverit. Quorum quidem officiorum nomina etſi hodie in uſu eſſe deſierint, tamen communi Docto-

rum

rum conſenſu ex munerum cognatione accipiuntur pro Cancellario, Conſiliario & reliquis aulæ aut Cancellariæ miniſtris, qui proxime latus principis circumſtant. Quod ſi horum ambitu aut auctoritate quid fuerit e fiſcalibus petitum aut impetratum, dictam pœnam extraordinariam incurrunt. Per Memoriales & reliquos Palatinos, intelligunt ſecundum hodiernum Curiæ ſtylum, Secretarios & alios miniſtros qui ſcriniis principium operantur, quorum frivola in ſublevandis petitionibus opera proſcriptione bonorum notatur. *add. Luc. d. Penna h. t.* Reliquis vero, qui extra Principum aulas aut miniſteria vivunt, pœna certa ſtatuta non eſt, ſed ſaltem ut violatæ legis rei damantur, unde pœnam extraordinariam locum habere putamus. Alii quidem pœnam ſacrilegii infligendam autumant, *Cujac.* ad h. t. Verum etſi nomen idem per metaphoram tribui poſſit, tamen facta in ſe, detracto reſpectu civili, ſunt prorſus diverſa, & hinc diverſam pœnam involvunt. Neque enim quæ paulo laxius dixiſſe videtur Imperator, hic ſunt attendenda, ſed pro ratione pœnarum ſtricte interpretanda. Illud adhuc diſquirendum; num etiam magiſtratus civitatis municipalis, qui ex ſingulari conſuetudine vel privilegio jura habet fiſcalia, poſſit ejusmodi proſcriptorum bona in ſuo territorio ſita occupare? Quod nos omnino affirmandum arbitramur; etſi enim pœna infligatur perſonis, iſtæ autem cancellariæ ſubſint, adeoque forum magiſtratus oppidani non agnoſcant; Tamen cum res ſint connexæ territoriali fiſci juri, ipſaque commoda fiſcalia potiſſimum ipſas

res reſpiciant, utique ex natura hujus juris fluet, quod & bona illorum ad magiſtratum oppidanum pertineant, ſub ſua provincia ſita, etſi perſonæ quoad ſe aliud agnoſcant judicium. Hoc tamen intereſſe putamus inter vindictam magiſtratus oppidani & Principis, quod a Principe quidem pœna libere remitti poſſit, neutiquam vero a magiſtratu civico ſine conſenſu ſuperioris Principis. Vti porro libera bonorum fiſcalium conceſſio a Principe proprio motu facta ſatis tuebitur conceſſorem, ita minus tutus erit, qui a ſolo magiſtratu oppidano jus fiſci habente ejusmodi bona ſponte impetraverit, niſi accedente conſenſu civium vel eorum qui civitatem repræſentant, fiat collatio. *arg. l. 27. ff. d. R. C.*

§. XVI.

Altera actio eſt civilis, quæ datur fiſco adverſus rei fiſcalis poſſeſſorem illegitimum, quæ in foro rei ſitæ intenditur, & non minus rem quam fructus rei perceptos perſequitur. *arg. l. 20. §. 6. 12. ff. d. hered. petit. l. 22. 25. ff. eod.* Et quidem hoc loco rei vindicatio. Cum enim bonorum fiſcalium conceſſio habeatur ipſo jure nulla, utique dominium fiſci integrum manebit, & inde dabitur rei vindicatio. *l. 3. 6. ff. d. r. v.* Perez. *ad Cod. h. t. n. 4.* Nec præſcriptione tollitur, niſi ſit longiſſimi temporis. *l. 3. 4. C. d. bon. vacan. l. fin. C. d. fund. patrim.* Struv. *Ex. 43. §. 19.* Idem & judicio poſſeſſorio potentior erit, & citra pœnam. *l. 7. C. und. vi & l. 13. ff. q. m. c.* nec non poſſeſſionem propria autoritate occupare poteſt, ſi vacua ſit. Mev. *ad Jus Lubecen. l. 2.*

tit. 2

tit. 2. art. 14. num. 71. Sin tamen contradictor adſit, judicio opus eſt. Struv. *Ex. 50. §. 34.*

§. XVII.

Nihil autem intereſſe exiſtimo, quis petat; Eſt enim ea legum poteſtas, ut univerſus obliget, qui ſpecialiter non docentur excepti. *l. 5. C. d. LL. l. 15. ff. eod.* Nec intereſt, an quis ſuo an alieno nomine petat, quia factum habetur per ſe vitioſum & contra leges, quod nulla officii neceſſitas aut alieni negotii cura excuſat. arg. *l. 15. ff. d. condit. inſtit.* Nec error aut ignorantia juris a pœna immunem præſtare poterit petitorem, quia eſt culpabilis, qui peritiores conſulendo facile excuti potuiſſet. *l. 2. 3. 9. ff. d. jur. & fact. ignor.* Nec porro aut tutor aut procurator nomine pupilli bona ejusmodi impetraturus pœnam frivolæ petitionis effugiet, licet enim uterque ex officii ratione ad commoda ſui principalis promovenda teneatur; tamen ita quoque illius facultas eſt terminata, ut nihil contra leges, nihil cum detrimento ſalutis publicæ acquirere debeat. *l. 8. 9. ff. d. adm. & per. tut. l. 3. ff. d. auct. & conſ. tut.* Nec porro Eccleſiæ petere licitum, quia ſanctio Principis non minus ſecularem quam clericos obſtringit. *l. 1. 2. C. d. LL. t. t. C. d. SS. Trinit.* utpote qui Imperator & Pontifex eſt in ſuo territorio. *§. Gaudeant. 8. Inſtr. P.* Nec filius patris bona forte ob crimen ad fiſcum devoluta petere poteſt, quia, etſi familiarum favor in jure ſit maximus. Tiraqu. *d. retr. gentil. C. 1. pr. & ſeqq.* tamen contra publicum fiſci privilegium

vilegium prævalere non poteſt. arg. *l. 2. ff. d. J. & J. l. 35. ff. d. relig.* Non tamen eo ipſo petere ſua bona in fiſci vel ſequeſtrum vel patrimonium delata prohibentur, qui aut abolitionem criminis impetrarunt, vel contra ſententiam ſunt reſtituti. Eſt enim ille reſtitutionis effectus, ut omnia in priſtinum ſtatum reponat; nec etiam ea quæ reipubl. ſunt aut fiſci noviter petunt, qui ſua repetunt, idque ex munificentia principali, a qua & aggratiatio & hic effectus bonorum reſtitutionis proceſſit. Nec præterea huc pertinent omnes illi petitores, qui ex jure ante fiſcum quæſito bona ab eodem ſibi reſtitui poſtulant. Qui enim jure ſuo utitur, nemini facit injuriam, & ſemper Principis conſtitutiones intelliguntur ſine præjudicio tertii.

§. XVIII.

Cæterum accurrunt hic ſpecialiter quædam perſonæ, quarum opera in adjuvandis ejusmodi petitionibus gravi pœna improbatur, & ſunt 1) Quæſtor. Per Quæſtorem autem intelligimus illum, quem deſcribit Vlpianus. *l. un. ff. d. off. Quæſt.* eratque ex numero eorum, qui Candidati Principis dicebantur, item Quæſtores Palatii. *l. 32. C. d. appellat.* & ſolis literis principalibus in ſenatu legendis vacabant, quique epiſtolis ejus in ſenatu legebant. Conf. Guth. *d. offic. dom. Aug. l. 2. c. 18.* Dio *l. 54. p. 539.* itemque orationes principum in ſenatu recitabant. Tac. *ann. 16. c. 27.* Atque illud potiſſimum ſub Auguſto obtinuit. Sueton. *Aug. c. 65.* Eberlin. *d. orig. Jur. c. 19. n. 11. 12.* Inſequentibus deinde tem-

temporibus dignitas & auctoritas illorum crevit, ita, ut legum, precum, laterculique minoris (h. e. codicis, quo conſignata continebantur omnia officia, dignitates & adminiſtrationes civiles & militates,) cura penes eos eſſet. *t. t. C. de off. Quæſt.* & reſponſa Principis ſubnotarent, ac omnem denique júris & juſtitiæ adminiſtrandæ directionem in aula haberent. *l. ult. C. d. diverſ. reſcript. l. 2. C. Th. d. Quæſt. mag. off. Nov. 53 & 114. t. t. C. d. off. Quæſt.* Cujac. *ad h. t.* Struv. *Ex. IV. th. 20.* Sigon. *l. 2. antiqu. Rom. c. 2.* II) Comes rerum privatarum; erat autem hic judex & gubernator privatæ ſubſtantiæ Principis, quique & reliqua fiſcalia commoda & cauſas fiſcales percenſebat, *l. un. C. d. off. Com. rer. priv.* Guther. *l. c. l. 3. c. 25.* Luc. de Penna. *ad h. l. 2. n. 3.* Utrique Magiſtratus ſupra laudati dicebantur Illuſtres. *l. 3. C. ubi ſenat. vel. clariſſimi.* Qui quidem titulus pluribus magiſtratibus a principe inſtitutis erat communis. *l. 36. d. appellat. l. 15. C. d. ſuſcept. præp. & arcar. l. 1. C. d. ratioc. op. publ.* Luc. d. Penna *h. t.* Guther. *l. c. l. 1. c. 10.* III) Memoriales qui erant certi præfecti ſcrinio principis, ubi adnotationes vel pragmaticæ ſanctiones, preces, edicta, reſcripta Principis condebantur, & memoriæ cauſa aſſervabantur. *l. 1. 2. 3. C. d. prox. ſacr. ſcrin.* Guther. *l. c. L. 2. c. 13. & L. 3. c. 7.* Luc. d. Penn. *h. t. n. 7.* IV) Palatini itidem certi erant magiſtratus, qui ſcriniis principum militabant, ibique officia varia exequebantur. Guther. *l. c. L. 3. c. 10.* Præcipue autem illorum interventu petitiones inſinuabantur apud Comitem rerum privatarum. Jac. Gothofr. *ad l. 2. de petit. bon. ſubl. in not. num. 11. Oracula*

 divina

divina eadem ſunt, ac juſſa & mandata principum quæ a majeſtate ſua venerabili, *divina* dicuntur. *l. 4. C. d. LL.* Brunnem. *d. J. Eccleſ. L. 1. c. 2.*

§. XIX.

Bonorum appellatio generaliter hic omnia complectitur, quæ in patrimonio & uſu ſunt hominum. *l. 49. 83. d. V. S. l. 136. eod.* Gœdd. *ad dd. LL.* Hic autem potiſſimum intelliguntur bona fiſcalia, it. bona civilia ſeu Civitatis *l. 4. h. inf.* veluti ſunt opera publica. *l. 19. ff. d. oper.* Cujac. *ad h. l.* Add. Caſſiodor. *L. 7. form. de Compet. 44.* item bona publica. *Jus publicum* enim hic interpretamur pro uſu publico, & ea loca indigitari arbitramur, quæ ſunt in patrimonio alicujus provinciæ vel gentis. *§. 1. J. d. r. d.* Eoque magis hæc bona ſimul intelligi debent, quo magis conſtat, olim jus Civium Romanorum fiſcale fuiſſe ampliſſimum & penes populum Romanum: Ad hujus enim ærarium primis urbis temporibus bona vacantia pertinebant, dein Lege Juria caducaria deferebantur. Vlp. *fragm. tit. 28. §. 7. conf. l. 12. ff. d. bon. poſſ. l. 22. ff. d. captiv.* Dio *Lib. 56.* Poſtea fieri cœpit, ut imperio ad Cæſares translato, plerumque ad fiſcum Cæſarum bona vacantia deferrentur. *l. ult. C. d. quadr. præſcript. l. ult. C. d. bon. vacant.* Caſſiodor. *lib. 6. Var. c. 8.* Symmachus. *Lib. 10. ep. 15.* Quædam tamen & ærariis populi ſunt relicta. *l. 1. ff. d. bon. dam. l. 72. ff. d. contr. empt.* Poſtea ſtabilita Imperatorum poteſtate ſoli Principes ſibi ſuoque fiſco bona vacantia vindicarunt. *l. ult. C. d.*

C. d. quadr. præſcript l.4. ff. d. fideicomm. libert. Imo & omnia jura utriusque ærarii. *l.13. pr. & §.1. ff. d. jur. fiſc. l.2. §.4. ff. ne quid in loco publ. l.8. §.19 ff. d. transactiou. l.1. §.9. ff. ad L. Corn. de fals.* Ex qua ad ſumpta ſibi poteſtate Imperatorum & hæ conſtitutiones de bonis ad civitatis vel provinciæ ærarium pertinentibus diſponentes valere debent.

§. XX.

Referuntur autem inter bona talia non ſolum ea, quæ jam ſunt incorporata & occupata a fiſco, ſed etiam ea quæ modo delata aut ſpei caducitatis proxima. Quorum idcirco & *Expectantias* petere prohibitum. Quia quod interdictum eſt in termino, idem in via cenſetur prohibitum. Quamvis enim hoc caſu incertus mortalitatis eventus & ſpes, ſimulque conditio ſub eſſe videatur; tamen ſufficit, ipſam expectantiam fieri in caſum aperturæ, & eo quidem tempore convaleſcere, ubi jus reipubl. jam quæſitum, quod eo ipſo eluditur. Accidit odium captandæ alienæ hereditatis, quod cum jure civili maxime improbetur. *l. fin. C. d. pact.* hic quoque expectativæ plurimum obſtat. Idem tamen ad ſimultaneam inveſtituram extendendum non arbitror, cum iſta ſtatim jus in re tribuat, adeoque eveniente etiam vaſalli primi morte, jus nullum in Rempubl. recidat, ſed illico ad ſimultanee inveſtitum devolvatur, qui illud jure, non a Republ. translato, ſed ſuo occupat. Cum enim, vivente adhuc vaſallo, nec proxime caſu aperturæ

immi-

imminente, jus domini directi pendeat & dubium ſit, nihil quoque ſimultanee inveſtitus Reipubl. vel Principi detrahere velle videtur, petendo inveſtituram, & inde nec pœna tenetur.

§. XXI.

Simili modo petitio bonorum valebit ſub qualitate emphitevtica vel cenſitica, quia eo ipſo cultior & melior fit fiſci cauſa, qui ſalvo dominio directo, & meliorationes fundi, & canonem & cenſum acquirit. *t. t. ff. ſi ag. vect.* Eadem ratione nec pignoris jure ſibi expetere, nec alio titulo quoque oneroſo comparare bona quis prohibetur, quia his omnibus modis fiſcus non redditur pauperior; ita tamen, ut omnes fraudes, circumventiones & cavillationes ſimulationesque in præjudicium fiſci adhibitæ excludantur. *t. t. C. plus val. quod agit. l. 38. 45. ff. d. pact.*

§. XXII.

Nihil autem intereſt, ex quacunque cauſa bona fiſco fuerint illata: quia hic fiſci favor potiſſimum reſpicitur, unde conſtitutio in ejus odium non detorquenda. *l. 6. C. d. LL. l. 25. ff. eod.* Ipſæ enim hæc Conſtitutiones invicem ſunt conjungendæ, ac prior per poſteriorem ampliatur, & per verba expreſſa: *Seu quolibet titulo res fuerit fiſcalis:* ad omnes caſus extenditur Brunnem. *ad h. t.*

§. XXIII.

§. XXIII.

Porro *Petitiones* hic nihil aliud denotant, quam ſupplicationes, precationes, interceſſiones imo & ſubſcriptiones aut ſuffragia, quæ pro impetrandis ejusmodi bonis apud Principem adhibentur. *l. 1. 2. h. t.* Volunt quidem nonnulli, quod petitio ante confiſcationis ſententiam non valeat. Fab. *in Cod. L. 9. t. 26. def. 3.* Papon. *l. 5. t. 10. art. 6. 7.* Quo tamen cauſæ cognitione opus eſſe arbitratur Boër. *deciſ. 65. num. 1. & ſeqq.* Verum præterea quod ex petitioni tali, jam ipſe animus contra legem inſurgat, merito dicimus, hic non modo eventum petitionis, ſed ipſum actum minus legitimæ intentatæ petitionis puniri. *Proprio jure poſcere* hic ſignificat, ſub quacunque ſpecie vel qualitate juris in re ſibi quid impetrare velle, & idem eſt ac *jure proprietatis* petere, neque id ſolum dominium, ſed uſumfructum etiam & reliqua proprietatis commoda comprehendit. *l. fin. ff. d. ſuperfic. l. 17. ff. d. ſerv. ruſt. præd. l. 4. ff. d. uſufr. l. 4. ff. d. uſufruct. accreſc.* Per *inhiationem* hic intelligimus omnem importunam ſollicitationem, malevolam perſuaſionem & quamcunque bonorum fiſcalium captationem.

§. XXIV.

His tamen omnibus inſignis ſubjicitur in ipſo textu limitatio; ut ſi quid ex bonis talibus Principis

judicio, nullo tamen deſiderante atque poſcente, cuipiam concedatur, ejusmodi omnino valeat liberalitas. Ex quibus conſtat per donationem liberam omnino ejusmodi bona valide & impune acceptari poſſe, modo tamen iſta non ſit importunis ſollicitationibus elicita. Ipſæ tamen blanditiæ aut aliud gratiæ principalis aucupandæ honeſtum ſtudium non nocebit. *arg. l. fin. ff. ſi quis aliqu. teſt. probib. l. ult. C. eod.*

§. XXV.

Ex hiſce jam textibus generaliter colligunt. 1) Licite Principem ob importunitatem flagitantium ea conſtringere poſſe, quæ antea jure libera & res meræ facultatis eſſe videbantur. *Conf. cap. unic. d. præbend. & dignit. extrav. com.* Brunnem. *ad h. t.* Quia in Principis arbitrio poſitum eſt, privilegia ante impertiri ſolita denegare, ſi ea noxia Reip. appareant. Enenk Baro. *d. privil. l. 1. c. 5. n. 32.* 2) in Conceſſionibus Principum contra jus commune factis, non præſumi juſtam cauſam, ſed præſumi Principem importunitate & falſis narratis ſupplicantis circumventum eſſe. Brunn. *ad h. L.* 3) In gravioribus etiam rebus conatum interdum puniri, licet is nullum habuerit effectum, ut hic in petitione rei fiſcalis, quæ licet infructuoſa, tamen petens reus violatæ legis habetur. Brunn. *ad h. t.* Melius enim eſt cauſam Reipubl. ſervare intactam, quam poſt illam vulneratam remedium quærere. 4) Multa data proprio motu, ſtabilitatem habere, quæ ad preces alicui conceſſa irrita ſunt. Brunn. *h. l.* Enenk. Baro. *d. privil. L. 1. c. 5.*

c. 5. n. 28. Eſt nimirum hoc ex genere eorum, quæ libere data honeſte retinentur, ſed inhoneſte petuntur, uti plura exempla in jure noſtro habemus. *l. 6. pr. ff. l. 7. ff. mand. l. 1. C. eod. l. 2. ff. §. 23. vi bon. rapt.* 5) Pœnam majorum virorum, metum minoribus incutere, ut eo magis a delictis abſtineant. Brunn. *h. t.* Menoch. *A. Q. caſ. 582. n. 2.* 7) Etſi miniſtrorum factum pro Principis facto reputetur, tamen illorum actus Principi nequaquam præjudicant in iis cauſis, quas contra leges admiſerunt. *arg. l. 12. C. mand.* 8) Qui in Principis Cancellaria militant, ritus, obſervantias legesque illius cuſtodire tenentur, deque iisdem rationes reddere. 9) Beneficium a Principe proprio motu conceſſum, eſſe largiſſime interpretandum, ad inſtantiam vero alterius datum, eſſe reſtringendum. Luc. d. Penna. *ad h. t.*

§. XXVI.

Cæterum uſus harum Conſtitutionem, maxime in Imperio, applicari poſſet ad ea bona, quæ Imperio aperiuntur, & rurſus ex Conſtitutione Aureæ Bullæ Caroli IV. & Capitulationibus in feudum concedi prohibentur, ſed in uſum Imperii ſunt ſervanda. Struv. *Synt. feud. C. 5. §. 6. num. 1.* Hæc igitur ſi quis proprio jure popoſcerit, reus omnino hujus legis violatæ haberi poterit. Quanquam inter bona iſta imperii & bona fiſci provincialis hoc interſit, quod illa ne quidem motu proprio Imperatoris concedi poſſint, ſicuti habent expreſſa Capitulat. Leop. verba *art. 30.* Wann auch Lehen dem

Reich und Uns bey Zeit unſerer Regierung durch Todes-Fall oder Verwirckung eröffnet, und lediglichen heimfallen werden, ſo etwas merckliches ertragen, als Fürſtenthümer, Graffſchafften, Städte und dergleichen, die ſollen und wollen Wir ohne Vorwiſſen der ſieben Churfürſten ferner niemand leihen, auch niemand einige expectanz oder Antwartung darauff geben, ſondern zu Unterhaltung des Reichs unſer und unſer Nachkommen der König und Käyſer behalten, einziehen und incorporiren.

§. XXVII.

De uſu harum Conſtitutionum in Gallia teſtatur Chriſtin. *ad C. h. t. dec. 15. n. 7.* Ex Rebuffo locum allegans, ſequentibus verbis: *Ubi traditur quod donatio contra præmiſſa non valeat, & per importunitatem conceſſa nullius ſit momenti, ſubdens idem ſtatuiſſe Ludovicum II. Anno 1457. per hæc verba: ſtatuimus & ordinamus, quod de cætero aliquod ex officiis noſtris non conferemus, niſi vacet per mortem aut reſignationem ſponte factam de conſenſu reſignantis, de qua prius conſtabit: vel per forfacturam primitus judicatam & declaratam ſecundum juſtitiæ terminos per judicem competentem, de qua ſimiliter apparebit: Quod ſi per inadvertentiam aut requirentis importunitatem contrarium fecerimus, id nunc pro ex tunc revocamus & annullamus: quodque litteræ non conficiantur, vel expediantur, & ſi factæ fuerint, illis vel aliis quibuscunque ſuper hoc a nobis obtinentis fides non adhibeatur, nec propterea aliquis ab ejus officio deſti-*

deſtituatur, nec in eodem inquietetur. Et ſic conceſſio Regis Franciæ contra ſuam pronunciationem eſt nulla, quia is præſumitur circumventus.

§. XXVIII.

In jure canonico hoc potiſſimum Pontifices applicant ad eccleſias & præbendas, quæ non vacantes alteri conferri nequeunt, & collatio de facto attentata nulla & invalida cenſetur. *c. 1. & ſeqq. de conc. præbend. & Eccleſ. non vac.* ita, ut nec promiſſio in genere de beneficio primum vacaturo facta valeat. *c. 19. d. 1.* Qualiter etiam mandata de providendo & gratiæ, quæ expectativæ dicuntur, nemini amplius, etiam collegiis, univerſitatibus, ſenatibus & aliis ſingularibus perſonis, etiam ſub nomine indulti, aut ad certam ſummam, vel alio quovis colore concedi debent, nec hactenus conceſſis cuiquam uti licet. Concil. Trid. *ſeſſ. 24. c. 19.* Gonzal. *ad Reg. 8. Cancellar. §. 1. proœm. n. 64.* De uſu in terris proteſtantium uberiori *conf.* Brunnem. *Jus Eccleſ. l. 2. c. 4. & 10.*

§. XXIX.

Ad uſum juris civilis præter ſuperius monita addere hic licet ea, quæ de expetendis dignitatibus & officiis publicis DD. monent, quod nimirum non niſi vacantia peti poſſint, propter odium voti captandæ alienæ mortis. *l. ult. C. d. pact.* quod tali petitioni ſubeſſe videtur. Idem porro adhuc transferunt ad immode-

moderatas Principum donationes, quas a ſucceſſore licite revocari poſſe tradunt. Grammat. *voto 28. n. 14.* Bald. *in cap. cum olim. col. 3. d. re judic.* idemque in reliquis juribus & privilegiis, quæ ad Remp. ſpectant, ſtatuunt. Illuſtr. Dn. de Lyncker. *d. beneplac. ſect. 2. c. 3. num. 3.* Schweder *Jur. Publ. part. ſpec. ſect. 2. c. 14. num. 3.*

§. XXX.

Plura huc referri potuiſſent de iis, quæ in genere & ſpecie ad bona vacantia & delata pertinent, ſed quia temporis ſpatio excludimur, B L. ea inveniet in Ill. Dn. Heroldi *Obſervat. Conſultat. Deciſiv. 31.* Quare hic pedem figimus, & uti in nomine Dn. noſtri Jeſu Chriſti initium fecimus, in cujus nomine ad omnia conſilia omnesque actus ſemper progredi debemus *l. 2. C. d. Off. Præf. Præt. off.* ita in ejus nomine etiam ſit.

F I N I S.

AΦ11473658

Digitized by Google